

بر تخت نشستن سلیمان نبی
(ع) شاهنامه کتابخانه ملی فرانسه،
شعبه شرقی فارسی، شماره ۴۹۰،
مأخذ: Shanama project

شناسایی و معرفی نگارگران و حامیان نسخه خطی شاهنامه فردوسی کتابخانه ملی فرانسه به شماره ۴۹۰

زهرا پاکزاد*

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۹/۱۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۶/۱۹

چکیده

شاهنامه فردوسی محفوظ در کتابخانه ملی فرانسه به شماره ۴۹۰ متعلق به عصر صفویه است. با توجه به امضا و کاتب آن در تاریخ ذی قعدة ۱۰۱۲ ه. ق (۳۰ آوریل ۱۶۰۴ میلادی) به دست محمد جان الکرمانی کتابت آن به پایان رسیده است. این نسخه دارای ۵۵ نگاره بدون امضا و رقم است.

هدف از این پژوهش شناسایی و معرفی حامی، کارگاه و نگارگران آن است. به این منظور از طریق بررسی ویژگی‌های این نسخه همچون تذهیب، شیوه اجرایی نگاره‌ها و مقایسه تطبیقی و تاریخی آن با نسخ مشابه، هنرمندان، حامی و کارگاهی که این نسخه در آن تهیه شده است را شناسایی و معرفی می‌نماید. سوال اصلی این تحقیق حاضر آن است که کارگاه، سفارش دهنده و نگارگران شاهنامه کتابخانه ملی فرانسه به شماره ۴۹۰ چه کسانی هستند. روش این تحقیق بر پایه مقایسه تطبیقی، تاریخی و بررسی شیوه‌های اجرایی نگاره‌ها می‌باشد. برای این منظور از منابع مکتوب و اسناد تاریخی و کتابخانه‌ای استفاده می‌شود.

ویژگی‌های بصرینگارهای شاهنامه کتابخانه ملی فرانسه به شماره ۴۹۰، خصوصیات مکتب قزوین و اصفهان را نشان می‌دهند. با توجه به جایگاه حبیب‌الله ساوهای در آن مقطع تاریخی و تاثیر شیوه اجرایی او در نگاره‌های این شاهنامه بی تردید می‌توان برخی از نگاره‌های آن را به وی منتسب نمود، سایر نگاره‌های این نسخه به شیوه محمد هروی اجرا شده است.

واژگان کلیدی

نگارگری ایران، مکتب قزوین، مکتب اصفهان، شاهنامه مصور، کتابخانه ملی فرانسه

* استادیار گروه نقاشی دانشکده هنر دانشگاه الزهرا (س)، استان تهران، شهر تهران.

Email: z.pakzad@alzahra.ac.ir